

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Ἐξεταστική περίοδος: Ἰουνίου

Ἀκαδημαϊκὸ ἔτος: 2022-2023

Ἐξάμηνο: Β΄

Ἐξεταζόμενο μάθημα: Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Γλῶσσα (ΑΕΦ 105)

Διδάσκων: Δημήτριος Παπανικολάου

ΘΕΜΑΤΑ:

1 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ. Ἀπὸ τὶς παρακάτω δύο ἐρωτήσεις (1α καὶ 1β) ἐπιλέγετε τὴν μία (ἢ τὴν 1α ἢ τὴν 1β). ΜΟΝΑΔΑ 1

1α) Τί ἦταν ὁ Ἀττικισμὸς; Ποιές ἦσαν οἱ ἐπιπτώσεις του στὴν ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς γλῶσσας;

ἢ:

1β. Νὰ ὀνοματίσετε τέσσερις (4) ὁμιλούμενες μορφές (ποικιλίες) τῆς Ἑλληνικῆς γλῶσσας κατὰ τὴν Ἑλληνιστικὴ περίοδο (330 – 30 π.Χ.). Ποιὰ ἀπεδείχθη ἢ ἐπικρατέστερη;

2 ΠΡΟΦΟΡΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ. Πῶς προφέρονταν τὰ γράμματα β, δ, η, ω (βῆτα, δέλτα, ἦτα, ὠμέγα) γύρω στὸ 500 π.Χ.; ΜΟΝΑΔΑ 1

3 ΠΟΛΥΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ. Νὰ πολυτονισθεῖ ὀρθῶς τὸ κείμενο ποὺ ἀκολουθεῖ [Προσοχὴ: Ὑπερβολικὸς ἀριθμὸς λαθῶν εἶναι λόγος ἀπορρίψεως ὄλου τοῦ γραπτοῦ καὶ ὄχι μόνον τῆς ἀσκήσεως]. ΜΟΝΑΔΑ 1

Οἱ σκύλοι, εἰνοοῦμεν τοὺς ἀρσενικοὺς, με τὴν συνήθειαν αὐτῶν νὰ σηκώνωσι τὸ σκέλος καὶ νὰ ποτίζωσι τὰ ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου ἐκτεθειμένα ἐμπορεύματα, υπήρξαν πάντοτε οἱ ἐφιάλται τῶν Ἀθηναίων μεταπρατῶν καὶ ιδίως τῶν λαχανοπωλείων.

Αι τεράστια κολοκύνθαι, αι λεγόμεναι ταμπουράδες, και τα ροδόχροα καρπούζια, τα κοσμούντα τας γωνίας των μανάβικων, φαίνονται προ πάντων ελκύοντα αυτούς διά της μεγαλοπρεπείας των, δεν απαξιούσιν όμως να δροσιζώσι και τας δεσμίδας σελίνων, πράσων και δαυκίων. Πολλάκις είδομεν αυτούς ραντίζοντας βαρέλια ελαιών εις τας προθήκας των βακάλικων και άλλοτε προσθέτοντας ζωμόν εις τας κεφαλάς μωσχαρίων και προβάτων, τας εκτεθειμένας εντός κάδων ύδατος προ των κρεοπωλείων.

Ενίοτε, αλλά σπανίως, συμβαίνει να δεχθή ο αναίσχυντος σκύλος σκουπόξυλον εις την ράχιν ή σπασμένον σταμνίον επί της κεφαλής. Το πάθημα όμως είναι εξαιρετικόν, διότι πάντες οι πλανόδιοι κύνες έχουσιν εκ γενετής ευκινησίαν σχοινοβάτου, προς αποφυγήν τών κατ' αυτών εξακοντιζομένων βλημάτων [...].

4 ΑΡΧΑΙΕΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΙ. Να αναγνωρίσετε την αρχαιοελληνική διάλεκτο, στην οποία είναι γραμμένα τὰ δύο (2) κείμενα, τὰ ὁποῖα ἀκολουθοῦν. Να ἐπισημάνετε δύο (2) γλωσσικά χαρακτηριστικά τοῦ κάθε κειμένου, τὰ ὁποῖα σὰς βοήθησαν στὴν ταύτιση τῆς διαλέκτου. **ΜΟΝΑΔΕΣ 2 !**

ΚΕΙΜΕΝΟ Α (Τμήμα Ἐπιγραφῆς). Προσοχή: ὅ,τι εἶναι σὲ ἀγκύλες εἶναι συμπλήρωμα τοῦ ἀρχαιολόγου-ἐκδότῃ τῆς ἐπιγραφῆς, ἄρα τὸ προσπερνᾶτε.

[εἶμεν δὲ αὐτῶς] καὶ ἐγγόνως προξένως καὶ [εὐ]-

[εργέτας τ]ᾶ[ς πόλι]ος τῶν Γερωνθηρητᾶν·

καὶ ἔχην ἔγκτησιν γᾶς τε [κ]α[ὶ οἰκίας]

30 καὶ τὰ λοιπὰ τίμα ὑπάρχην α[ὐτοῖς ὄ]-

σα καὶ τοῖς λοιποῖς προξένοις καὶ ε[ὐ]-

εργέταις τᾶς πόλιος· εἶμεν δὲ αὐτοῖ[ς]

καὶ ἀτέλειαν καὶ εἰσαγόντοις καὶ ἐ[ξα]-

γόντοις καὶ πολέμω καὶ ἱράνας· τὰν [δὲ]

35 προξενίαν ταύταν ἀναγραφῆσαντ[ω τοῖ ἔφο]-

ροι τοῖ ἐπὶ στραταγῶ Ξενοφάνεος [εἰς]

στάλαν πετρίναν ἐν τοῖ ἱεροῖ τῶ [Ἀπόλ]-

λωνος· τὸ δὲ ἀνάλωμα ἅ πόλις δότ[ω].

ΚΕΙΜΕΝΟ Β (Πεζογραφία): Καὶ τὴν μὲν Ἰώνων γνώμην ἀπίεμεν, ἡμεῖς δὲ ὧδε καὶ περὶ τούτων λέγομεν, Αἴγυπτον μὲν πᾶσαν εἶναι ταύτην τὴν ὑπ' Αἴγυπτίων οἰκομένην κατάπερ Κιλικίην τὴν ὑπὸ Κιλικίων καὶ Ἀσσυρίην τὴν ὑπὸ Ἀσσυρίων, οὖρισμα δὲ Ἀσίη καὶ Λιβύη οἶδαμεν οὐδὲν ἐὼν ὀρθῶ λόγῳ εἰ μὴ τοὺς Αἴγυπτίων οὖρους. εἰ δὲ τῶ ὑπ' Ἑλλήνων νενομισμένῳ χρῆσόμεθα, νομοῦμεν Αἴγυπτον πᾶσαν ἀρξάμενην ἀπὸ Καταδούπων τε καὶ Ἐλεφαντίνης πόλιος δίχα διαιρέεσθαι καὶ ἀμφοτερέων τῶν ἐπωνυμίων ἔχεσθαι· τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς εἶναι τῆς Λιβύης τὰ δὲ τῆς Ἀσίας. ὁ γὰρ δὴ Νεῖλος ἀρξάμενος ἐκ τῶν Καταδούπων ῥέει μέσσην Αἴγυπτον σχίζων ἐς θάλασσαν. μέχρι μὲν νῦν Κερκασώρου πόλιος ῥέει εἰς ἐὼν ὁ Νεῖλος, τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης τῆς πόλιος σχίζεται τριφασίας ὁδοῦς. καὶ ἡ μὲν πρὸς ἠῶ τράπεται, τὸ καλέεται Πηλούσιον στόμα, ἡ δὲ ἐτέρη τῶν ὁδῶν πρὸς ἐσπέρην ἔχει· τοῦτο δὲ Κανωβικὸν στόμα κέκληται.

5 ΓΝΩΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ: Ἀπαντᾶτε σὲ ὄλα τὰ ὑποερωτήματα (5α, 5β, 5γ).

ἔπειτα ἔωθεν παρ' ἡμῖν, ἔφη, κοιμηθεῖς ἤξεις ἐπὶ τὴν θάλατταν, ὡς τά γε νῦν οὐκ ἔστι πλόϊμα. καὶ μὴ τοῦτο, εἶπε, φοβηθῆς. βουλοίμην δ' ἂν ἔγωγε καὶ μετὰ πέντε ἡμέρας λῆξαι τὸν ἄνεμον· ἀλλ' οὐ ῥάδιον, εἶπεν, ὅταν οὕτως πιεσθῆ τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίας ὑπὸ τῶν νεφῶν ὡς γε νῦν κατειλημμένα ὄρῳς [...]. ὅρα γὰρ ὡς ἄγρια καὶ σκληρὰ τῆς νήσου τὰ πρὸς τὸ πέλαγος. ταῦτ', εἶπεν, ἐστὶ τὰ κοῖλα τῆς Εὐβοίας λεγόμενα, ὅπου κατενεχθεῖσα ναῦς οὐκ ἂν ἔτι σωθείη [...]. ἀλλ' ἴθι καὶ μηδὲν δείσης. νῦν μὲν ἐκ τῆς κακοπαθείας ἀνακτῆση σαυτόν· εἰς αὔριον δέ, ὅ τι ἂν ᾖ δυνατόν, ἐπιμελησόμεθα ὅπως σωθῆς, ἐπειδὴ σε ἔγνωμεν ἅπαξ. δοκεῖς δέ μοι τῶν ἀστικῶν εἶναί τις, οὐ ναύτης οὐδ' ἐργάτης, ἀλλὰ πολλήν τινα ἀσθένειαν τοῦ σώματος ἀσθενεῖν ἔοικας ἀπὸ τῆς ἰσχνότητος. ἐγὼ δὲ ἄσμενος ἠκολούθουν· οὐ γὰρ ἐπιβουλευθῆναί ποτε ἔδεισα, οὐδὲν ἔχων ἢ φαῦλον ἰμάτιον. (Δίων Χρυσόστομος, Εὐβοϊκὸς ἢ Κυνηγός, κεφ. 6-10)

5α. Νὰ ἀποδοθῆ τὸ κείμενο σὲ σημερινὰ Ἑλληνικά (ΜΟΝΑΔΑ 1).

5β. μὴ φοβηθῆς (σειρά 2), οὐκ ἂν σωθείη (σειρά 6): Σὲ ποιές ἐγκλίσεις βρίσκονται τὰ ῥήματα; Τί δηλώνουν οἱ συγκεκριμένες ἐγκλίσεις στὰ συγκεκριμένα σημεία; (ΜΟΝΑΔΕΣ 0,5)

5γ. πολλήν τινα ἀσθένειαν (σειρά 9), ἐπιβουλευθῆναί ποτε ἔδεισα (σειρά 10): Ἐξηγήστε ἐν συντομίᾳ τὸ φαινόμενο τονισμού ποὺ ὑπάρχει στὰ συγκεκριμένα σημεία. (ΜΟΝΑΔΕΣ 0,5)

6] ΑΓΝΩΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ: Ἀπαντᾶτε σὲ ὄλα τὰ ὑποερωτήματα (6α, 6β, 6γ). –

Ἄνωνύμου, *Περὶ Βασιλείας*, κεφ. 36–38. Ἐνας ἀνώνυμος ῥήτορας (περίπου 260 μ.Χ.) ἐπαινεῖ Ῥωμαῖο Αὐτοκράτορα, ὁ ὁποῖος ἀποκατέστησε τὴν τάξιν στὴν Αὐτοκρατορία μετὰ ἀπὸ δεκαετίες χάους (βαρβαρικὲς ἐπιδρομὲς, ἐμφυλίους πολέμους κτλ.). ---

ἡσυχάζει δὲ πᾶσα ἡπειρος, γῆ δὲ καὶ θάλαττα τὸν προστάτην στεφανοῦσιν, Ἕλληνας δὲ καὶ βάρβαροι ταῦτόν ἤδη φθέγγονται, ἡ δὲ ἀρχὴ καθάπερ ναῦς τις ἢ τεῖχος ἐπεσκεύασται τε καὶ ὠχύρωται καὶ τὸ αὐτῆς βεβαίως κεκόμισται ἀγαθόν. τίνα ταῦτα οὐχ ὑπερβέβληκεν ἀνδρείαν, ἢ τίς ἀμείνων καὶ λυσιτελεστέρα γένοιτ' ἂν ταύτης κατάστασις; οὐ πᾶσα μὲν ἄδεια πᾶσιν <βαδίζειν> ὅποι βούλεται τις, πάντες δὲ [οἱ] πανταχοῦ λιμένες ἐνεργοί; οὐ τὰ μὲν ὄρη τὴν αὐτὴν ἔχει τοῖς ὀδεύουσιν ἢ περ αἰ πόλεις τοῖς οἰκοῦσιν αὐτὰς ἀσφάλειαν, χάρις δὲ πάντα ἐπέχει πεδία, πᾶς δὲ διὰ πάντων λέλυται φόβος; ποῖοι μὲν γὰρ πόροι ποταμῶν κεκώλυνται διελθεῖν; τίνες δὲ θαλάττης ἀποκέκλεινται πορθμοί; νῦν καὶ πανηγύρεις φαιδρότεραι καὶ ἑορταὶ θεοφιλέστεραι· νῦν καὶ τὸ Δῆμητρος πῦρ λαμπρότερον καὶ ἱερώτερον. ὦ φῶς τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας. νῦν ἅπαντες ἄνθρωποι τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν εὐρηκεῖν δοκοῦσιν [...].

Σημασίες: φθέγγονται (σειρ.2) = λέγουν, λυσιτελής (σ.4) = ὠφέλιμος, ἄδεια (σ.5) = ἐλευθερία, ὅποι (σ.5) = ὅπου, πεδία (σ.7) = πεδιάδες, πόροι (σ.8) = περάσματα.

6α. Νὰ ἀποδοθῆ τὸ κείμενο σὲ σημερινὰ Ἑλληνικά (ΜΟΝΑΔΕΣ 2 !!).

6β. γένοιτ' ἂν (σειρά 4): Τί δηλώνει ἡ συγκεκριμένη ἔγκλιση στὸ συγκεκριμένο σημεῖο; (ΜΟΝΑΔΕΣ 0,5)

6γ. Νὰ ἐπισημάνετε ἓνα (1) σημεῖο τοῦ κειμένου, στὸ ὁποῖο φαίνεται ὅτι, πρὶν ἔλθῃ ὁ συγκεκριμένος Αὐτοκράτορας στὴν ἐξουσία, ἡ κατάσταση τῆς Αὐτοκρατορίας ἦταν τὸ ἀπόλυτο χάος (ΜΟΝΑΔΕΣ 0,5).

ΤΕΛΟΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

Ὁ Εἰσηγητὴς, Δημήτριος Παπανικολάου